Ч. 92 (11.345). Львів, пятниця 27. квітня 1928. Ґрошова оплата заплачено ґотівкою. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Французькі вибори.

Львів, 26. квітня 1928.

В неділю відбулися у Франції вибори, але не покінчилися. На всіх 612 одномандатових виборчих округів вийшло при першому голосуванні ледви 183 посли, як подають останні провірені вістки. В усіх інших тобто 429 округах прийде слідуючої неділі до тіснішого вибору між поодинокими кандидатами.

З вибраних досі 183 послів теперішні проурядові партії здобули 147 мандатів. Іншими словами: політичні симпатії французького громадянства пересунулися за час від 1924 р. по нинішній день на право. В 1924 р. віднїс був при виборах велику побіду бльок лівих партій. Тепер, як це можна судити з дотеперішніх вислідів, побіда припаде партіям центра, що у Франції рівнозначне з побідою правих. Таким чином при владі остануть і на далі Поанкаре і Бріян.

З виборчих сензацій замітні такі як провал при перших виборах провідника французьких соціялістів Л. Блюма, що в часі виборів 1924 року відіграв був величезну ролю в монтуванні бльоку лівиці та здобуванні тодішних успіхів для неї. Він був тоді головним речником німецько-французького зближення і боєвим речником мирової французької політики, під якими то гаслами лівиця здобула виборчу перемогу.

Це теперішнє пересунення політичної французької опінії на право, в сторону т. зв. поанкаризму, матиме важкі наслідки міжнародньої ваги. У першу чергу буде це мати великий вплив на вислід німецьких виборів, що відбудуться за кілька тижнів. Вони без сумніву будуть політичною відповіддю на вислід французьких виборів. Побіда поанкаризму у Франції рівнозначна для німців з побідою французького непримиримого націоналізму. Німецька, особливо права преса використовує це вже тепер як великий виборчий атут для німецьких націоналістів. Інша річ, що таке її становище скріпить до деякої міри і шанси лівих при тісніших виборах у Франції, особливо при заключуванні бльоків, бо вони використають настрої правої німецької преси проти французьких центрових груп. Одначе побіди це їм уже мабуть не дасть, хоч кілька мандатів може причинити.

Очевидно, що ніякої зміни французької політики відносно Німеччини по виборах надіятися не можна. Після Женеви, Льокарна й Туарі вона буде такою як є тепер. Про це зрештою вимовно свідчить і відома т. зв. каркасонська миролюбива промова Поанкаре. Поанкаре підповсі[illegible] у справі політики щодо Німеччини з Бріяном. Сподівана побіда поанкаризму каже думати, що в будуччині Франція не піде вже на ніякі уступки в справі Рури й репарацій, крім тих, які вже зроблені. Вона буде точно дорестерігати виконування Німеччиною пляну Доза та обовязуючих точок версайського договору. Та всеж провал французької лівиці треба пояснювати між іншим також тим, що Поанкаре вступивши на шлях мирової політики вирвав тим поважний виборчий атут лівиці.

Побіда поанкаризму матиме в міжнародніх взаєминах ще й інше значіння. Передовсім Польща буде й на далі найблизчою союзницею Франції на сході. Вона дістане від Франції й на далі повну підтримку своєї політики щодо Німеччини і щодо СРСР. Про французьку підтримку Польщі в таких справах як конфлікт з Литвою, як спірні справи з Данціґом вже й згадувати не приходиться. Ця підтримка буде повною. Крім того найде Польща у Франції при побіді поанкаризму ще й повну апробату на свою внутрішню політику відносно непольських народів. Накінець повна виборча перемога французького центра, себто тогож Поанкаре буде рівнозначна з дальшою підтримкою з боку Франції повної ізоляції СРСР на міжнародній політичній арені та в міжнародніх світових взаєминах.

БАЛКАНСЬКА ТРАҐЕДІЯ.

Великий землетрус у Болгарії і Греції.

Балкан відомий в цілому світі з вічно живих, напружено актуальних і вічно неподаданих справ, той Балкан, що на протязі цілої історії в основах стрясався грізними вибухами пристрастей, подиву гідної відваги й завзяття, де геройство чергувалося з варварством, той Балкан, на якому ще й досі кровю стікають важкі рани, — переживає глибоку трагедію. В останньому часі потряс ним не вулькан людських пристрастей, не зрив очайдушної відваги і нестримного завзяття, а підземний гук вульканічного землетрусу, який пеленою блідого переляку сповив міліони людей.

Недавно геройська Болгарія, забувши про незагоєні воєн. рани і кріваві внутр. потрясення, обходила тисячеліття свого золотого віку, тисячеліття панування великого царя Симеона і пятьдесятьліття відновлення своєї незалежности. Завданням отсього рідкого свята було кинути заслону на тяжкі переходи останніх двох десятиліть, балканською війною 1912 р. починаючи і кріваою боротьбою з режімом Стамбулійського та незагоєною македонською раною кінчаючи.

Не промовкли ще відгомони подвійного болгарського свята, як нова катастрофа потрясла Болгарією. Заповіджений під кінець березня землетрус, легко сколихнувши Смирною на малоазійському побережі, в другій половині квітня докотився до Болгарії, вже тричі навіщуючи її в околиці Філіпополя. Несподівана катастрофа заскочила Болгарію. Тисячі домів в руїнах, десятки тисяч бездомних, безпахистних, голих і босих, без харчів, у тривозі не відаючи, що принесе найближча година, — ось що важким допустом лягло на болгарський нарід. Після першого потрясення, коли населення вже сяк-так заспокоїлося, прийшло друге, а опісля третє. По останнім підрахункам від землетрусу в Болгарії згинуло 500 осіб, тисячі віднесло менші або більші рани, понад 80 тисяч людей лишилося без даху над головою, а 11 тисяч домів лягло в руїнах. Стихійна катастрофа в Болгарії важко відбилася на населенні. Потворилися допомогові комітети, розпочав оприсліпшену діяльність болгарський „Червоний Хрест“, король Борис подався на терен катастрофи між сповите сумнівами і турботами населення. Та горе є таке страшне а непевність така велика, що знищена Болгарія не зможе оплакувати наслідків катастрофи.

Землетрус, що навістив полудневу Болгарію в околиці Філіпополя, може ще жахливішими наслідками відбився в полудневій Греції (в Пельопонезі). Після першої хвилі землетрусу, що сколихнула Коринтом, за днях прийшла друга, сильніша хвиля, що повернула Коринт з околицею і надбережні міста в купу румовищ, під якими згинули десятки людей та неоцінені архитектонічні скарби старовинного Коринту.

Страшний підземний гук збудив Коринт з глибокого сну. Доми почалися хитати. Панікою й божевіллям охоплені люди вибігали з домів, біжучи перед себе. Всі церкви падали з ґримотом, готелі розвалювалися, придавлюючи своїми руїнами все нові жертви. Тут і там почали вибухати пожари. На морі знималися величезні хвилі, кидаючи кораблями як лушпинками. Коринт виглядає як зруйновані Помпеї. Античня частина міста в повній руїні. Понад 80 прц. домів завалив землетрус, до 10 тисяч народу таборує під голим небом. Тут і там у землі потворилися розколини з яких бють гарячі джерела.

А ще недавно Греція співала горді сни про віднову своєї античної величі, про опанування малоазійського побережа, про замкнення егейського моря. Ще тому кілька літ цілі Атени гомоніли побідними піснями, висилаючи війська на протилежній беріг егейського моря та мріючи про віданскання Візантії. Цей геройсько-настроєвий час минув безповоротно. Наступ Кемаля-Паші, страшна різня у Смирні, державно-устроєві потрясення, яких відгомін іще й тепер проймає Грецію, — все це сколихнуло до глибини повоєнною Грецією. Теперішнє стихійне нещастя, яке такі глибокі рани завдало Пельопонезові, без сумніву матиме й додатні наслідки. Воно може принесе зі собою внутрішній мир та припинить невблаганну боротьбу партій і котерій.

Повоєнна Греція, відштовхнена від малоазійського побережа панцерним чоботом Кемаля-Паші, тим більшою ненавистю запала до Болгарії. Вічно запальна і роз'ятрена македонська квестія та справа доступу Болгарії до егейського моря з одного боку, а ривалізація сусідуючих народів за фантом великодержавности з другого, — ось те проваля, що ділить Грецію і Болгарію, що між іншим вводить все нові потрясення у вічно клекітливий балканський казан.

А сьогодні обі держави й оба народи переживають глибоку трагедію. На полудне Болгарії (в околиці Філіпополя) і на полудне Греції (в околиці Коринту) докотилася хвиля великих стихійних катастроф, які в минулому році навістили Японію й Фльориду (землетрус), Німеччину і полудневу Галичину та західню Буковину (повені). Не можна сумніватися у відзначиве людське серце. Цілий світ прийде з допомогою жертвам катастрофи в Болгарії і Греції. А одночасно може ця страшна стихія припинить орґію внутрішніх потрясень в обох державах та штовхне їх на шлях добросусідського порозуміння. Бо ніщо так не зближує не лише людей, але й народів, як саме спільне горе.

ПЕРЕДВИБОРЧА ФІЛЬМА.*)

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 19. 4. 1928.

I.

Післязавтра, в неділю, тут вибори, а в понеділок вранці знайдемо в ґазетах цілі сторінки, заповнені іменами кандидатів і числами голосів, які кожен з них одержав. А вкінці будуть статистичні „зіставлення“: стільки й стільки мандатів здобутих, стільки й стільки мандатів утрачених. Але: здобутих ким? І втрачених ким? І за що?

Будемо читати і не будемо дуже мудрі з прочитаного.

Правда, за кожним іменем вибранця знайдемо якийсь епітет, що матиме означати його партійну чи політичну приналежність, або й неприналежність. Одначе всякому тут відомо, що ці епітети і ці етикети не мають, так сказати, ніякого змислу.

Кандід оповідає, що бачив колись у хемічній фарбарні специяліста, який вмів розріжнити звиш трьохсот відтінків червоної краски. Але де той „спец“, який вмів би подати певні і означені ріжниці між французьким радикалом, радикалом-соціялістом, републиканцем-соціялістом і просто соціялістом?

Хтось, хто в цьому визнається, сказав нам:

— Все залежить від виборчих округів і сторін світа. Наприклад соціяліст з Півдня (очевидно Франції) рівняється лівому републиканцеві з Півночи. Все залежить теж від противника. Радикал, вибраний проти консерватиста, це майже комуніст. Вибраний проти комуніста — він майже консерватист. Цього вимагає закон про доповнення.

Наче при катехизації ви питаєте?

— Закон про доповнення? Що воно таке?

Відповідь:

— Доповнення грають рішаючу ролю при тісніших виборах, „балотажах“. Щоби перейти, треба прихилити собі голоси меншости. А ця бісова меншість — раз права, то знов крайно ліва. Посол, попавшися раз у палату, не за що инше там не журиться, як за що меншість так „підлабузується“ їй всім можливим, себто також голосуваннями, щоби тільки забезпечити собі її поміч на будуче, на нові вибори. Добра третина послів орієнтується в палаті саме на ці „доповнення“.

II.

Коли ваша голова свобідна і коли політично-виборча трагікомедія (одна з ділянок вічної трагікомедії людської) вас цікавить, та ще: коли ви не позбавлені змислу смішности, — то проходи по вулицях і майданах Парижа можуть вам у цих днях бути джерелом розради, веселости, сміху. Не потребуєте навіть сосліблюватися в студіюванні безчислениих, довгих і коротких афіш виборчих — можете заощадити собі цього зусилля. Буде з вас, коли прочитуватимете написи над виборчими льокалями кандидатів.

Написи — чисте золото.

Але заки торкнемося цього золота, не можемо не зробити одного комплименту — тутешнім виборчим афішам. Властиво не так афішам, як місцям, де вони наліплені: французька метода тут достойна наслідування. Щоб її оцінити по заслузі, [illegible] на вулиці [illegible]

*) Статтю цю про передвиборчу відготовку у Франції спізнена, але все ще актуальна, бо вибори там не покінчилися. Тому то ми її ще тепер містимо. — Ред.

після виборів: мури домів, стіни й огорожі огидно заліплені й засмаровані виборчою всячиною; ще цілі роки після виборів можете там відчитувати сполинялі й заялозені (в буквальному й переносному значінні) виборчі заклики. Нічогісінько подібного тут. Тут не вільно (під суворими карами не вільно) ліпити виборчу літературу не-інде, як тільки на розміщених по вулицях і площах деревляних таблицях. Кожна таблиця має своє число, яке відповідає кожному кандидатови і кожній партії, і там є місце виборчих герців. Там і ніде інде. Покінчилися вибори (парляментарні, громадські чи навіть інші), то таблиці ці ізчезають з людських очей, разом із своїм амісом фразеольогії, наклепів, фальшивого ентузіязму; кілька тижнів перед новими виборами їх там знов розмістять. А міжчасі Париж від них чистий. Директор берлінської поліції, котрий недавно був сюди приїхав, щоби познайомитися з паризькими поліційними порядками і методами, дуже хвалив собі між ін. також цю міру чистоти й ладу французької столиці. Але вертаймось до написів на виборчих льокалях, які (тобто: написи, а може й льокалі, для своїх власників особливо) ми — не без деякої пересади, признатись треба — назвали були „чистим золотом.

III.

Льокалі ці — з правила шиночки, популярно охрещені назвою „бістро". Шинкар тут, як зрештою мабуть у всіх парляментарних демократіях, справжній великий виборець, grand électeur, Kuhrfürst. Не мав би кандидат за собою певного числа шинкарів, то зайва йому трата часу кандидувати; про вибір уже й не мріти. У шиночках виборців обробляють, частують, чого хочете? Шинкар — тут перше й головне колісце в машині демократії й парляментаризму.

Ви кандидат і ви вже умовились з кількома сотнями „бістрів" (умова основується очевидно не на самих тільки ідеалах і моральних добрах) — тоді ви купуєте сотки й тисячі метрів білого полотна, наймаєте малярів і вимальовуєте на тому полотні, великими буквами, у ріжних гарних барвах привабливі написи. Ось наприклад:

„Виборче бюро (permanence) кандидата (Імя рек) консервативно-републиканської - соціялістично-концентраційної партії: домагається знесування несправедливих податків, збільшення національної продукції, закріплення мира, обезпечення свобід..."

Або щось у тому роді.

Коли ви вперше присутні в Парижі підчас виборчого періоду, ви широко роззявлюєте рота, з диву очевидно: і такої „партії" нема, і „програма" така нічого не значить. А потім бачите, що в дні виборів такий кандидат все таки виходить послом — або й падає. Значить, за цими оперетковими написами таки щось мусить бути, щось поважніше, густіше, тривкіше.

Що саме таке?

Поміч одної з великих організаційних сітей у Франції: вільно-мулярської або католицької. Поміч явна або й тиха. Тиха, тобто основана на толеранції одної з двох сітей. Одної з двох, або — коли ви дуже вже проворні й хитрі, то й обоїх нараз...

Тільки роялісти й комуністи стоять поза скобками цих „комбін" (скорочена назва для „комбінацій"). Тай це, кажуть, не всі.

IV.

Так здійснюється й висловлюється національна й народня суверенність. Суверенність „з волі народу", яка заступила колишню суверенність „з Божої ласки", тай якій дехто приготовляє новий „ерзац" — у виді суверенности з ласки ком-партії іменно.

Кожна з цих суверенностей має свою теорію легітимізму, яку наче молотом вона силкується вбити в голови шкільної дітвори і легковірної маси. По французьки воно називається „bourrage du crâne", „начинювання черепу". Одним з останніх теоретиків парляментарного легітимізму є відомий італійський історик і фейлетоніст Ферреро. Захитанням сенатського й імператорського легітимізму толкує він упадок римської держави, а легітимізмом національно-парляментарної суверенности він бомбардує Муссолінія і диктатуру фашистів. Що? — скажете: ці шинкарі, ці оперткові написи, ці гумбуґи і блефи — це прояви легітимізму?! Чому ні? — відповість вам скептичний нащадок Вольтера — у кожній париській дитині є щось з Вольтера: Чому ні? Tanque de mieux, on couche avec sa femme... Як вам не по нутру „бістро" і гумбуґ, неминучі й сущні вияви парляментарно-демократичної суверенности, то видумайте щось інше, нове, видумайте — і накиньте національній свідомости. А не видумаєте чогось іншого, то хіба верніться бо „держава, це я" Людвика XIV, або держава, це ком-партія — Леніна і комп.

А не пахне вам ні одно ні друге, то товчіть воду в ступі — демократично-парляментарної системи, з цілою її красою і моралю. Люди, зі своїми жінками й дітьми, хочуть якось жити, супокійно бігати за своїми інтересами, супокійно добувати насущний і супокійно передавати надбане в спадку своїм дітям, — одним словом — людям треба забезпеченого поліціянтом ладу, тобто держави. А державний лад мусить виробити собі якусь „рацію" — раз з Божої ласки, другий раз з ласки ком-партії, то знов з демократичного „ідеалу". Вибирайте: що ліпше, що доцільніше, що тривкіше!

В. Панейко.

Фільми Радянської України.

(Від власного кореспондента.)

Прага, 19. квітня 1928.

Політичне представництво СРСР у Празі влаштувало останньої середи для представників преси й запрошених гостей перегляд радянсько-українських фільмів. Перегляд випав назовні не дуже щасливо. Замісць показати більше число проб радянсько-українського фільмового мистецтва, щоби глядачі справді могли собі скласти якесь ясне й закінчене поняття, показано один цілий фільм — „Тараса Трясила" — й два шматочки з фільму „Звенигора". Вийшло ні те, ні це. З одного боку люди наче щось і бачили, а з другого немов би воно й страшнувато на підставі цих неповних зразків висловлювати остаточний присуд. „Уміла варити, та не вміла подавати", можна сказати впорядчикам перегляду.

Таке-сяке поняття про радянсько-українське фільмове мистецтво глядачі всетаки дістали, й обовязком хронікаря є це поняття сформулувати. Колиб висновки випали трохи незадовольняючо, то — підкреслюю це виразно — вина падає виключно на впорядчиків, що поставились до свого завдання без належної розважности.

Насамперед одно зовнішне спостереження: написи на обох українських фільмах були московські. Я не знаю, чи на Радянщині українські фільми демонструється по кінах з московськими написами, але для закордону годилосьби бодай в інтересах реклями для української повноправности поробити написи українською мовою. У Берліні, я чув, виготовили спеціяльно німецькі написи, коли там давали для преси перегляд українських фільмів. Це було доцільно. Але тоді треба було для праського перегляду зробити написи чеські — або українські. Московські написи викликали у свідомих глядачів занадто вже прикрий несмак. „Чи не є це символом цілої тої українізованої України?" — думалось мимоволі.

Тепер до самих фільмів. „Тараса Трясила" назвали фільмом історичним, але історичного є в ньому приблизно стільки, як у Гоголевім „Тарасі Бульбі". Тло взяте справді історичне: Запорожську Січ, татарські наїзди, знущання польських панів над українським людом, — але центральну інтригу придумав Володимир Сосюра, запозичивши дещо у Гоголя, а дещо в бульварних „малоросійських" романах. Незграбно підкреслена протипольська тенденція вартости фільму не збільшує.

Про виконання можна зате без вагання сказати, що воно дуже добре. Технічно „Тарас Трясило" на кілька років відстав від американського й навіть західно-европейського фільму, але й тут трапляються подробиці дуже високого рівня. Масові сцени й краєвиди захоплюють найбільше. Татари, козаки, почасти селяни, а особливо дівчата грають природно й живо. З поодиноких виконавців ніхто наперед особливо не висувається, але це й добре, бо американські й західно-европейські фільми з їх солодкими героями та героїнями вже осточортіли. Мимо того ті поодинокі виконавці роблять своє діло знаменито й викликають у глядачів правдивий подив.

„Звенигора" має бути „піснею пісень" радянсько-українського фільмового мистецтва й разом з тим якоюсь синтезою української історії від найдавніших часів до наших днів. Тут і скити, і варяги, і княжа доба, і козаччина, і світова війна, й революція, й нинішня відбудова. Показані тут лише ті шматки, що відносяться до найновішої доби: передвоєнний побут, мобілізація, війна, революція й відбудова. Напруженість і концентрованість дії справді ставлять цей фільм на окреме місце. Деякі моменти схоплені цілком по новому, є кілька дуже оригінальних вигадок. Поруч із цим є багато наївного й недозрілого: „нечиста сила", що привиджується Дідові, дівочі забави в Ніч на Івана Купалу (наче повторення тої самісінької сцени з „Тараса Трясила") й нарешті відбудова. Про цю відбудову хочеться сказати кілька засадничих слів.

Сцени відбудови намагаються передати патос буденної праці. Глядач бачить вуглярів при роботі, рух машин, будову якоїсь камениці, метушню кількох тракторів, оранку, працю великих металюргічних фабрик. Є в цьому свій ритм і навіть своєрідна краса. Але глядач, що звик до західних відносин, ніяк не може тут настроїтись на патетичний лад. Тут на Заході, скажім навіть у Празі чи взагалі в Чехах, будуються камениці, працюють фабрики й копальні, й то в розмірах без порівнання ширших, ніж на Радянщині, але нікому не приходить у голову отоумавати цю самозрозумілу людську діяльність якимсь романтичним серпанком. Без голосних слів, без фраз і патосу тут що-хвилини творяться нові матеріяльні й духові цінности, бо праця для західної людини така сама природна, самозрозуміла річ, як сон, їжа чи якнебудь інша елементарна функція.

Тому західний глядач, або й східний, що до західних відносин звик, якось настороджується, коли оту радянську метушню коло відбудови бачить. Він знає, що радянські трактори походять з Америки, що мешкальна криза на Радянщині не дається описати словами, що радянська промисловість не в силі задовольнити потреб власного ринку, що політика радянської влади гальмує всяку ініціятиву. І мимоволі ця наївна спроба наліпити романтичний ярлик на дуже неромантичну дійсність мусить викликати в нього іронічний, а то й саркастичний усміх. Яка вже там романтика! Кращеб люди менше балакали, а більше робили.

Поза тим перегляд радянсько-українських фільмів усе-таки полишив позитивне враження. Готового, закінченого ще нічого нема, усе ще твориться і формується, мовляв, вилуплюється з хаосу. Але щось народжується, зародок вже є, й коли „сьогодня" радянсько-українського фільмового промислу не цілком задовольняє, то його „завтра" дає право до більших надій.

М. Г.

В безконечній черзі...

Політичний процес 15-ьох.

Перший день розправи.

Богато політичних процесів бачила велика саля окружного суду у Львові при вул. Баторія, але такого політичного процесу, як цей, що зачався нині, ще навіть і ця саля розправ не бачила. Перед судом стає обвинувачених за поважні злочини головної зради і публичного насильства пятьнадцять учнів снятинської і коломийської гімназії. Всі вони разом мають гуртом 275 літ. Вік разом взятий дуже поважний, але розпарцельований на пятьнадцять обвинувачених — занадто неповажний в порівнянні до ваги й поваги закинених їм злочинів.

Усі обвинувачені виглядають, як звичайно молоді хлопці, а по правді ще діти, дуже молодо, майже по діточому. Личка їх свіжі, румяні, тільки в декого побіліли. Тут і там починає засіватися під носом уже легенький пушок — як предтеча майбутнього вуса. Взагалі „злочинці" не здають собі, здається, справи з грози положення; розмовляють майже весело, усміхаються до себе і до татів, мамів, братчиків і сестричок, що громадно явилися на салі, аби з тривожним серцем слідити кожний момент розправи, котра рішить про долю їх найдорожчих. Дуже не лицює поважний і майже строгий вигляд цеї старої салі розправ до тих молоденьких „злочинців", до їх мамів-діточих почувань і поглядів, як і до того дивного родинного настрою, що його вони внесли з собою на салю.

Обвинувачують їх за злочин головної зради, а саме, що належали до революційного товариства „Західно-Українська Національна Революційна Орґанізація", що брали участь в її зборах, що декотрі з них давали льокаль на збори, а надто ще Ярослава Балицького й Евгена Піка, що за намовою Михайла Бажанського дня 17. вересня 1927 р. злосливо підтяли і звалили сім телефонічних стовпів і перетяли дроти на лінії між Будиловом і Устем коло Снятина. Крім того обвинувачення закидає Іванові Ґорюкові і Сильвестрові Бачинському, що за намовою Романа Ґеника дня 17. вересня 1927 р. вибралися на залізничу лінію Коломия-Городенка, аби перетяти телеграфічні дроти, але їх не перетяли, бо завчасу зловила їх постерунковия. Це коротенький зміст акту обвинувачення, котрий саме нині відчитано.

Судити тих молоденьких хлопців у віці 16—20 літ, яких спис ми подали вже вчора, буде лава присяглих, зложена з таких осіб: 1) Ґай Константи, 2) Ґурскі Маріян, 3) Яблоньскі Ян, 4) Бистшановскі Ян, 5) Ґурни Францішек, 6) Фердин Кароль, 7) д-д Сроковскі Кароль, 8) Квін Тадеуш, 9) Лескі Францішек, 10) Зелїньскі Роман, 11) Залевскі Владислав, 12) Кроковскі Роман. Заступники: Журавскі Юзеф і Штайнбергер Давід.

Вирок видасть трибунал, зложений зі ст. радників: Ангельського, Антоневича і Зґуральського. Предсідником трибуналу є ст. радн. Ангельський. Обвинувачує коломийський прокуратор Оян, котрий спеціяльно до цеї справи приїхав з Коломиї. Тут треба зазначити, що справа ця повинна підлягати розглядові коломийського суду, але Апеляційний Суд і Найвищий Суд делеґували до її переведення тутешній суд присяглих з тої причини, що в коломийській лаві присяглих сидять також українці і жиди, які, на думку суд. властей, моглиб бути сторонничі при виданні вердикту.

Боронять адвокати: д-р В. Старосольський, д-р С. Шухевич і д-р Л. Ганкевич. Зголосилися ще були до оборони пос. д-р Західний з Бережан і д-р Макс Левицький зі Львова, але що підсудні спротивилися їх обороні, трибунал ухвалив не допустити їх до оборони з причини недостачі відповідної леґітимації. Про це докладніше нижче.

*

Розправа розпочалася щойно к. 11-ої години, бо так багато часу заняло дообирання лави суддів присяглих, з яких деякі не явилися зовсім, а на деяких прийшлося чекати більше години. До того часу рух на коридорі слабий: кільканацять осіб з найближчої рідні підсудних, кільканацять з публики, кількох поліцаїв і агентів — ось і все. Ніщо не вказує на те, що за хвилю має зачатися великий політичний процес.

Коли впущено публику на салю (вступ на салю вільний — без білетів), [illegible] представився дивний вид: у [illegible]

по середині салі засіло 15 хлопців-дітей, з яких деякі мають справді чисто діточий вигляд. Наче три шкільні лавки. Це невбиний контраст до цілої строгої обстановки залі, до поважних облич членів трибуналу, суддів присяглих, оборонців... У лавах часописних справоздавців засіли всі незавні знайомі з процесу 17-ки. Новим є цим разом тільки справоздавець „Ради".

Непрошені оборонці.

Після отворения розправи предсідником кт. радником Ангельським зголошуються ще додатково два оборонці: пос. д-р Західний іменем обв. Івана Горюка й д-р Макс Левицький ім. обв. Тимотея Дідуха. Оборони піднимаються вони мібито в порозумінні з їх батьками. На це обв. Горюк і Дідух встають і заявляють, що вони **противляться тим оборонцям,** бо свою оборону віддали вони в руки оборонців д-ра Старосольського, д-ра Шухевича і д-ра Ганкевича. Про якесь устне порозуміння обох згаданих оборонців з їх батьками їм нічого не відомо і вони з тої оборони резигнують. Після тієї заяви обох обвинувачених запанувала серед членів трибуналу, між присяглими й оборонцями немала констернація. Публика стала коментувати собі цей майже небувалий інцидент дуже різно, бо ніхто не міг зрозуміти якихсь дивних мотивів, що веліли д-ру Західному і д-ру М. Левицькому накидатися зі своєю обороною — проти виразної волі підсудних. Серед того всього трибунал пішов у цій справі на нараду і за якої чверть години предсідник проголосив, що трибунал рішив **не допустити** до оборони д-рів Західного і Макса Левицького, бо вони не в силі виказатися потрібними легітимаціями, а врешті проти них виразно застереглися підсудні. Після тієї ухвали оба оборонці вийшли негайно з салі розправ. Це була перша сензація в цьому дивному процесі.

Читання акту обвинувачення.

Зараз після цього інциденту предсідник відібрав присягу від суддів присяглих, а опісля стягнув генералії від усіх обвинувачених між якими є, як відомо, **два сини Стефаника** (Кирило, літ 19 і Юрко, літ 18). Опісля приступлено до відчитування акту обвинувачення, що займає 35 сторін дрібного письма. Читання акту обвинувачення закінчено в год. 2.40 і на тому скінчився перший день розправи.

Завтра, в четвер, розправа зачнеться від переслухування обвинувачених.

З парляментарної арени.

(Власні телефонограми з 25. квітня 1928.)

ВАРТІСТЬ 11-ГОД. ПРАЦІ.

(ік) Вчора, у вівторок, члени бюджетової комісії працювали разом 11 годин, а саме: мін. промислу і торговлі почав у справах бюджету свого міністерства промовляти щойно в год. 12. вночі. Раніш члени комісії перебули 3 години на засіданнях комісій, а 2 години на засіданні сойму. Очевидно, що посли були настільки перемучені, що промова міністра була слухана з дуже маленькою увагою, не кажучи, що преси не була в силі в такій пізній порі подати вчас навіть змісту промови. Сьогодні варшавські газети одноголосно зазначують, що того рода розуміння інтензивности праці в комісіях ведуть до цілком непередбачених наслідків, а саме, що вислід є менш вартний, ніж колиб посли радили на половину коротше.

УКОНСТИТУУВАННЯ 22 СОЙМ. КОМІСІЙ.

(ік) Сьогодня радили в соймовому будинку 22 комісії. Всі вони уконституувалися. І так: в правничій комісії головою став пос. Перацькій (ЗЛН), заступником пос. Пілсудський (1-ка), секретарем пос. Гартглас (жид), реферат про пресові декрети приняв пос. Ліберман (ППС), реферат у справі амнестії для політичних вязнів пос. Пужак (ППС), справу новелізації закону про „Дзеннік Устав" пос. Ліберман. Він також приняв реферат про устрій судівництва. В земельній комісії головою став пос. Остап Луцький (Український Клюб), заступником пос. Клешинський. В комісії торг.-промисловій головою пос. Дімманд (ППС), заступником пос. Голиньский (1-ка). В освітній комісії головою пос. Калиновський (Визв.), заступником пос. Сергій Хруцький (Український Клюб), секретарем посолка Яворська (1-ка). У військовій комісії головою пос. Перацький (1-ка, полковник ген. штабу), заст. ген. Рой (Стр. Хл.), секретарем пос. Бурда (1-ка). В регуляміновій комісії головою пос. Ліберман (ППС), заст. пос. Полякевич (1-ка), секр. пос. Кулісевич (Стр. Хл.). В комісії для закорд. справ головою пос. Радзівіл (1-ка), заст. пос. Недзялковський (ППС), секр. посолка Космацька (Визв.). Голова тої комісії має порозумітися з міністром закорд. справ щодо експозе міністра, яке буде посвячене актуальним питанням закорд. політики. В комісії охорони праці головою пос. Регер (ППС), заступником пос. Франк (нім.), секр. пос. Вашкевич (1-ка). В комунікаційній комісії головою пос. Розумек (нім.), заст. пос. Соболевський (1-ка). В конституційній комісії головою пос. Маковський (1-ка, проф. університету, бувш. міністр судівництва), заст. пос. Чапінський (ППС). В морській комісії головою пос. Залеський (ЗЛН), заст. Косидарський (1-ка), секр. Кешковський (1-ка). В адміністраційній комісії головою пос. Полякевич (1-ка), заст. пос. Дімманд (ППС), секр. пос. Пайонк (ЗЛН). В комісії суспільної опіки головою пос. Шидловський (Пяст), заст. посолка Вашкевська (1-ка). В петиційній комісії головою пос. Гжесмаровський, заст. пос. Гарліцький (1-ка). В комісії відбудови краю головою пос. Ів. Заваликут (Український Клюб), заст. пос. Подгориський (1-ка). В комісії зем. реформи головою пос. Плюта (Стр. Хл.), заст. пос. Ольпінський (1-ка). В комісії публ. здоровля головою д-р Лебле (нім.), заст. Мулярек (Визв.). В комісії публичних робіт головою пос. Косидарський (1-ка), заст. пос. Станінський (ЗЛН). В скарбовій комісії головою пос. Кшижановський (1-ка), заст. пос. Kepнік (Пяст). В комісії для боротьби з дорожнею головою пос. Цепляк (1-ка), заст. пос. Аршішевський (ППС).

УКРАЇНЦІ І БІЛОРУСИ У СОЙМ. КОМІСІЯХ.

(ік) Щоби вможливити невеликим чисельно Українському Клюбові, клюбові українських радикалів і білоруському клюбові участь у комісіях, ці клюби обєдналися формально під назвою Українсько-Білоруський Соймовий Клюб. На цій основі українці і білоруси отримали відповідну більшу скількість місць у комісіях. У бюджет. комісії заступлений д-р Ст. Баран, д-р Ст. Біляк і д-р Лев Бачинський. В адміністраційній комісії Вол. Целевич, Ів. Заваликут і Еремич (біл.). В комунікаційній комісії Мих. Струтинський і Юхкевич (біл.). В конституційній комісії Ів. Блажкевич, Серг. Хруцький і д-р Л. Бачинський. У комісії охорони праці Ант. Максимович, Вол. Зубрицький, Семен Жук (рад.). В комісії відбудови краю Ів. Заваликут, Ів. Власовський (рад.) і Альбін Степович (біл.). В комісії сусп. опіки о. прал. Л. Куницький, о. Ганушевський, Шекерик-Доників (рад.). В освітній комісії Серг. Хруцький, Мілена Рудницька, І. Великанович. У правничій комісії д-р В. Загайкевич, д-р Ладика (рад.). В комісії промислу і торговлі Ст. Кузик, Клим Стефанів (рад.). Земельної реформи: О. Луцький, д-р Ст. Біляк і д-р Осип Когут (рад.). В комісії публ. робіт Ів. Лішинський, Вол. Кохан і д-р Ладика (рад.). В земельній комісії Ост. Луцький, Ол. Вислоцький, Мих. Рогуцький (рад.). В комісії закорд. справ д-р Дм. Левицький і Дм. Паліїв та Павло Каруза (біл.). В еміграційній комісії д-р Дм. Левицький і д-р Вол. Загайкевич. В земельній комісії о. прал. Л. Куницький. В петиційній комісії о. д-р Пеліх. У регуляміновій комісії д-р В. Загайкевич. У комісії боротьби з дорожнею пос. Ант. Кузик і Шекерик-Доників (рад.). В комісії публ. здоровля Лавр. Серветник. Наслідком порозуміння із жидами в комісії торг.-промисловій третє місце відступлено жидам, зате Жид. Клюб відступив своє місце Українському Клюбові в зем. комісії. Наслідком порозуміння з німцями в двох комісіях, а саме в морській комісії відступлено місце німцям, зате німці відступили своє місце Українському Клюбові в еміґр. комісії.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ.

Бюджет мін-ства промислу і торговлі та бюджет мін-ства зем. реформ.

(ік) Сьогодня закінчено наради над бюджетом мін-ства промислу і торговлі. При голосуванні принято внески на збільшення звич. видатків на 1,138.011 зол. і надзвичайних 41.600 зол. та на збільшення прибутків на 944.140 зол. В підприємствах збільшено прибутки на 2,260.025 зол. У видатках на 1,328.000 зол. В результаті додатній вислід бюджету висловлюється сумою 696.554 зол.

Після перерви приступлено до розсліду бюджету мін-ства зем. реформ. Перший промовляв міністр зем. реформ Станевич, який на вступі зазначив, що промовляє у звязку із закидами, які зроблено під адресою мін-ства хліборобства. Міністр признав факт перелюднення села та його сумних наслідків. Однак добробуту села не можна піднести без упорядкування аґрарної структури держави. Щоби перевести цю перебудову, треба мати три умовини, яких донедавна ще не було. А саме: тревалої валюти, можливости кредитів і можливости запевнення амортизації праці рільника. Опісля міністр вичерпуючо давав пояснення про закони та законопроекти в справі меліорації ґрунтів і ліквідації серві́тутів. Закон про переведення зем. реформи, як овоч компромісу, є для міністра недоторкаемий. Річ іде лише про відповідні виконавчі розпорядки. З інших справ міністр торкнувся проекту аґрарного кодексу, над яким працює проф. Яворський. Щодо кредитів на земельну реформу, то міністр звернув увагу на звязок тих зі зростом цін на землю. В обсягу парцеляції з 1927 р. розпарцельовано від великої власности понад 300.000 гект. Міністр уважає неправильним закид про дику парцеляцію. Опісля промовляв цілий ряд послів, між ними забрав голос пос. д-р Баран. Підкреслює політичну сторону зем. реформи, а саме, що при її виконанні висувається нац. момент, замісць економічного і це викривлює цілу зем. реформу. З поділу землі має право користати українське і білоруське населення в далеко більшій мірі, ніж польське з огляду зубожіння і територіяльне власництво ґрунтів. Ми вважаємо мін-ство зем. реформ воюючим міністерством. Уважаємо приватну парцеляцію знасилуванням на українському селянині, бо інакше як шляхом дорогого купна землі український селянин у Польщі не може землі здобути. Промовець у довгому виводі жалїється на односторонність у виконуванні зем. реформи та на осадництво, яке подобає зовсім на кольонізаційну політику пруського уряду. Зголошує внесок на скреслення позиції на осадництво і резолюцію, щоби мін-ство оголошувало вислід наділу землею також під нац. оглядом.

Останні вісти.

(Власні телефонограми з 25. квітня 1928.)

ПРИЇЗД КОРОЛЯ АФҐАНІСТАНУ.

(ік) В неділю 29. ц. м. приїзжає до Варшави король Афґаністану, Аманула. Для королівської пари зарезервовано цілий перший поверх палати президії ради міністрів, а крім того для кор. почоту замовлено 20 кімнат в Европейському готелі.

СМЕРТЬ ГЕН. ВРАНҐЛЯ.

(ік) В Брукселі помер ославлений російський ген. Вранґель.

500.000 ЛЮДЕЙ БЕЗ ДАХУ НАД ГОЛОВОЮ.

(ік) Надходять докладні звіти про наслідки катастрофи землетрусу в Болгарії, Греції та Передній Азії. У Болгарії землетрус стер із поверхні землі три міста: Філіпопіль, Борисоград і Кірпан і 38 сіл. У тих місцевостях знищено до тла 12.000 домів. Около 170 тис. людей у Болгарії опинилося без даху над головою. Досі нараховано 135 людей убитих і більш 1000 ранених. У Греції землетрус збурив місто Коринт і 24 сіл, разом 3.600 будинків. Убитими покищо найдено 60 людей. У Смирні землетрус знищив до тла 16.000 будинків. Понад 670.000 людей є без даху над головою та около 300 людей убитих.

БЛЬОК ЛІВИЦІ У ФРАНЦІЇ.

(ік) У висліді побіди правих партій при першому голосуванні та переваги в деяких округах комуністів над соціялістами прийшло у Франції до відновлення колишнього картелю лівиці з виключенням комуністів. Комуністи не згодилися при-

ступити до компромісу і рішили підтримати всюди самостійні кандидатури. Наслідком цього бльоку первісна велика побіда правих партій може підлягти значним корективам.

НОВИЙ РОЗКЛАД ПОЇЗДІВ.

(ік) Від 15. травня буде обовязувати в Польщі новий розклад поїздів, у якому зайдуть значні зміни в порівнанні з попереднім розкладом. У звязку із літним сезоном буде заведено багато спец. літних поїздів.

БАНКРОЦТВО ПРОТИРЕЛІҐІЙНОГО ПОХОДУ В СРСР.

(ік) „Комуніст" стверджує, що антирелігійна пропаганда підчас Великодніх свят на території СРСР завела на цілій лінії. В супереч покликів уряду до несвяткування свят робітники всюди протягом трьох днів не зявилися до праці.

КОНГРЕС СТАРИКІВ.

(ік) У Мадриті відбувся оригінальний конгрес стариків, які покінчили 80 літ і живуть в еспанській столиці та її околиці. Участь брало понад 700 стариків під проводом 103-літньої старушки. Преса підносить, що Мадрит є найздоровшим під кліматичним оглядом містом в Европі.

По широкому світі.

Англійський премієр Болдуін відмовився у парляменті дати відповідь на інтерпеляцію, чи справді льорд Біркенгед вів у Берліні пів-офіціяльні розмови про створення англьо-францусько-німецького союзу проти СРСР. Льорд Біркенгед, що счинив сензацію своїм побутом у Берліні належить разом з англ. мін. внутр. справ Джонсоном Гіксоном і мін. скарбу Черчілем до принципіяльних ворогів порозуміння із СРСР.

Німеччина і Спол. Держ. мають небавком підписати мировий договір на зразок інших великих держав.

На кінець травня скликаний другий зїзд славянських лікарів у Празі, куди виїде кількасот лікарів поляків.

У Гесії при виборах до райхстаґу голосуватимуть жінки картками окремого кольору, щоби можна зробити статистику їхньої виборчої участи.

„Бремен" ще не відлетів із острову Ґрінлей.

Четвертий син англійського короля вступив до масонської льожі; його старші брати були присутні при цьому святі.

Делеґацію італійських послів у Будапешті зустріли мадярські посли-соціялісти окликами проти Мусоліні та диктатури.

В Єгипті саранча кинулася на поля бавовни.

НОВИНКИ

— **Свобода преси** може поліпшає від соймової правничої комісії, яка розглядає проєкт пресового закону залишеного покійним старим соймом при співучасти денникарських організацій.

— **Львівська хроніка.** Львівський фізикат успокоює населення, що воно не повинно лякатись епідемії менінгітіс (запалення мозкових опон). — Рух біля „віденської кавярні" буде знову більше оживлений: не улюблене місце придуркуватого вуличного співака „Лейбеле Бен-Гура", що прославився одною-єдиною пісенею „Бувай ми здорова"... Відставлений поліційно до Ходорова, він вернувся до Львова вже законно, прийнявши... львівське громадянство.

— **Стіни варшавського сойму** є дуже слабо акустичні, так, що промови послів чути дуже слабо. Щоби зарадити цій недостачі, соймовий архітект порозвішував на стінах довгі завіси. Акустика від цього не збільшилась, тільки дотепи на адресу соймових простирал.

— **Сенсаційний процес.** Вчера почався в окружнім суді у Варшаві процес банди варшавських взломників, які наприкінці липня мин. року пробували підкопатися під скарбівню держ. графічних установ, де переховувано свіжо видруковані банкноти. Початок процесу приніс велику сенсацію. А саме оборонці старалися доказати, що на чолі взломників стояв конфідент політичної поліції Вишнєвський. Начальник варшавського політичного слідчого уряду ком. Сухенек при переслуханні потвердив, що Вишнєвський був справді агентом тайної поліції. Недавно взивали Вишнєвського на свідка на процес Білоруської Громади. Оборона заповідає дальші ревеляції і переводить доказ, що оцей Вишнєвський зорганізував та фінансував підкоп під графічні заклади. Сьогоднішня газета „Ілюстрована Републіка" в Лодзі повідомляє про це під великим наголовком червоними буквами: „Конфідент поліції на чолі банди касовиків".

— **З людського звіринця.** У Варшаві засудили на 3 роки вязниці міжнародного торгівця живим товаром Хаїма Берка Зільберштайна, що висилав свої землячки до Буенос Айрес. Зільберштайн попався в сильця жіночого агента тайної поліції, що переловила його „ділові" листи. — В с. Окопах, Бучаччина, повісилась дівчина Варлі у розпуці за гріх власного батька проти себе. — 8 літ важкої вязниці дістав Василь Пронь із Тенитиск за злочин свідомо підготовленого вбивства на Стефані Мельникові, потайки утопленому ним 1926 р.

— **Грабіжі та крадіжі не вгавають.** На протязі одного дня бандити напали в білий день у трьох місцях львівського воєвідства на безборонних подорожніх і ограбили їх із грошей та одіжі. Крадіжей у Львові є відповідно процентова подвійна та потрійна скількість.

— **Рекорди.** Париський маляр Люїсіен Андре мав заплатити 1000 фр. податку. Приходив речинець заплати, а він не мав грошей. Тоді він почав ходити по знайомим купцям і пропонував їм білети на добродійну льотерію неіснуючого товариства. Маляр зібрав гроші, але обмана вийшла наверх. Виправдання, що він зібрав ці гроші на податок, не помогло і він просидить 2 місяці.

— **Дрібні вістки.** Небавком появляться 10-сотикові почтові марки з фотографією поль. фільософа Гене-Вронського з нагоди 150-ліття його уродин. — У мент бомбового замаху в Міляно на італійського короля стояли кінові апарати для знимки сцени приїзду короля. Апарати зняли частину замаху і тепер цю фільму оглядати можна в кінах; вона послужить документом для процесу. — Мері Пікфорд вибирається із своїм мужем Дагласом Фербенксом на прогульковий лет із Голяндії до Відня, а звідти до Риму, Константинополя та Єгипту.

— **Мартова кохання.** 15-літній варшавський жидок Мошек Гольдман установив оригінальний рекорд. Підчас неприсутности родичів, які пішли до кіна, спровадив до хати свою 15-літню „любов" сусідку Естерку Гольдфайн і в присутности кількох ровесників, що були свідками, вложив їй на палець шлюбну обручку, сказав приписану присягу і продав підписати готовий шлюбний акт. Талмуд каже, що після таких формальностей шлюб є законний, без огляду на малолітність одружених. Коли родичі вернулись до хати, шлюбну пару силоміць розділили і звернулись до рабіна, щоби він найшов відповідну інтерпретацію, коли талмуд помиляється в справі подружа разом з „мартовими" закоханими.

— **Що може кохання.** Надпоручник польського війська у Львові Ян Рельський перейшов із католицизму на юдаїзм. Він закохався в др-ці медицини Хаї Грінбавм, а що вона не хотіла зміняти віри своїх предків, то він зробив це.

Театри.

Міський великий театр:
26-го г. 7·30 веч. „Гамлет".

Міський „Театр Новин":
25-го г. 8. веч. „Леді Шік".

КІНА.

„Аполльо": „Гураган" Ю. Бравна.
„Лев": „Гураган".
„Палас": „Тайна абісинської пущі" і „Рін-тін-тін і його пан".
„Фатаморгана": „Танцюючий Відень". Байка: „Тайна китайської спелюнки".

Дописи.

СЯНІК. (Культурний і кооперативний рух). Українське громадянство сяніцької землі є безупинно чинне. У Боську та його околиці веде провід в освідомлюючій роботі о. Микола Головач, який своїм хором, аматорськими виставами та розумінням кооперативного діла здобув собі загальне признання. Відвідав він зі своїм театральним гуртом Сянік, де виставили його аматори „Марусю Богуславку". Треба цінити і подивляти великі зусилля режісера, одначе рівночасно слід замітити, що ця драма переходить сили аматорів, а розділ роль між акторів не був влучний. Це — начеби не ті самі актори, що у мин. році знаменито відіграли „Сватання на Гончарівці". У Сяноці основано кредитову кооперативу „Сян", яка, надіємося, неодного лемка вирве з обіймів лихви. Тут, у наших околицях, нормальні відсотки при уділюванні приватного кредиту виносять 36 від сотні річно, або й більше. Населення тут дуже потребує дешевого кредиту особливо, що грошеві впливи з Америки для тут. населення є тепер дуже незначні. Подача праці тут дуже велика, а запотребування дуже мале. Нарід є у великій матеріяльній потребі. Тому кооператива „Сян" з „Лемківським Союзом" можуть богато доброго зробити. — Відновлено Тов. „Луг", але тільки у Сяноці і він разом з постійно діяльним „Лугом" у Дубрівці Руській представляє лугову ідею у тут. повіті. Інші „Луги" не відновили діяльности. Безумовно конечним є, щоби наше свідоміше громадянство сяніцького повіту живо заінтересувалося луговою ідеєю, бо бійки (як прим. у Залужу) та інші роди деморалізації ширяться серед нашої молоді у великих розмірах. — Касинове Т-во Читальня „Просвіти" у Сяноці дає доказ живучости під проводом о. Дуди. На жаль покине нас цей енергійний народній діяч, бо обійме інше місце, інше важне становище, де певно теж проявить свою енергію і знання в користь своїх парохіян. По нім і його трудячій дружині остануть милі спомини і тривалі сліди їхньої праці. — З початком квітня відбувся у Сяноці традиційний концерт в честь Шевченка. Велика саля кіна була вщерть заповнена нашим громадянством. Прегарну промову виголосив віцемарш. Галушинський. Хори під проводом досвідного талановитого дірігента д-ра Блавацького вивязалися зі свого завдання поправно. За богато було деклямацій і за довгі. По концерті сготовлено віцемарш. Галушинському сердечне прощання. **Сяніцький.**

СХІДНИЦЯ. (Концерт Шевченка). Дня 17. ц. м. заїхали до нас мрязничани з концертом. Заінтересування було дуже велике, тимбільше, що це знова один новий хор, який зачинає концертувати по підкарпатських селах, полишаючи по собі дуже милу памятку. Хоч дохід з концерту був мінімальний, але саля кіна була виповнена по береги. Вступне слово про Шевченка виголосив дуже гарно інж. Антоневич і під його орудою співав теж мішаний хор (26 людей). Зі всіх пісень найкраще випала „Ой у саду" Шевченка-Гайворонського. Вона була нагороджена бурливими оплесками. Інші пісні випали теж дуже гарно. Замітна гармонія між дірігентом і співаками, а дисципліни в хорі теж не бракує. З деклямацій вийшли напрочуд гарно: „Думи мої" — декл. Авдія Іванчука „Кавказ", віддеклямований Славком Шулем і „До України", віддекл. п. Сімовичівною. Зачуваємо, що дальші концерти відбудуться у Кропивнику Новім, а потім у Підбужі й дальших селах та підгірських містечках. Новій співацькій дружині, заініціованій о. сов. Липницьким, бажаємо найкращого успіху в ширенні любови до української пісні серед селянського і робітничого елементу Підкарпаття. **Гість-чужинець.**

З театру.

Великий Міський Театр: „Сніжиста ніч" драма у 3. діях А. Рибіцького.

Додати на кінці песи пояснення для збентеженої авдиторії, що це все маячня смертельно недужого — мала поміч для автора та глядачів. Саме тому, що важко засувати межі між дійсним світом і світом уяви, тільки великі творці можуть переплутувати їх у драмі грою власної уяви. У згаданій песі є одно із „програмових" порівнань про нашу тривку дійсність, що подобає на корабель серед моря; досить одної малої щілини і через неї вливається могутня ворожа нам стихія. Цю думку можна вповні прикласти до символічних пес: досить одної малої дірки і через неї весь твір заливає щораз більше — вода.

I. дія зацікавила слухачів; друга ослаблювала щораз більше враження розкуйовданою красномовністю та наївними символами; третя втомила всіх до краю і розчарувала. Все кружляє в цій песі між idée fixe божевільного і прихуватою довільністю. Глядач не має права питатись ні: „чому це?" ні „навіщо це?" Такі символічні ефекти як гами фортепяну повторювані безліч разів кінчаються диссонансом; золоті ключі — давно поржавіли, білі та червоні рожі не мають запаху, коли є паперові, а символічний сніг таки остаточно стара вода. Коли реальні особи, що пють чай і ведуть товариську розмову, нежданно починають патетичну деклямацію в ролі символів, хочеться їм крикнути: „гов! не забувайте панство, що між дійсністю і світом театральної уяви істнують теж якісь необхідні стежки порозуміння!" Одна із них стежок: льогіка доцільности (— до чого автор іде?).

Вся песа полишає враження твору 18-літнього талановитого молодця, якого можна вибачливо погладити по голові, висловлюючи надію, що може він згодом спробує нам сказати всі свої тьмяно-глибокі правди без намаганої молодечої оригінальности і без перепутаних, неперетравлених впливів літератури.

Мих. Руд.

ОПОВІСТКИ.

Заходом т-ва „Союза Українок" відбудеться в пятницю дня 27. ц. м. відчит п. д-р Софії Парфанович: Про раціональну відживу. Початок в год. 6·30 веч. По відчиті чай. 2050 2—2

В четвер 26-го квітня в год. 6-ій вечером в салі т-ва „Бесіда" при вул. Рутовського 22 (Народний Дім) I. пов. відбудеться нарада батьків, яких діти учащають до школи Шашкевича, в справі будови школи. Приявність всіх батьків обовязкова. — Комітет. 2—2

Заходом Українського Технічного Товариства відбудеться в суботу дня 28. квітня 1928 у власній домівці Ринок ч. 10/II., год. 7. веч. відчит Інж. Васюти на тему: Будова залізничого шляху Стоянів-Луцьк. Гостим раді! 1-1

Позір Комарнянщина! Філія Краєвого Т-ва „Сільський Господар" в Комарні скликує на день 30/IV. 1928 т. є в понеділок год. 12 в полудне в салі Т-ва Задаткового в Комарні господарське віче, на котре повинні обовязково явитись члени Товариства, делегати всіх українських установ а зокрема українське хліборобське населення. Порядок наради: 1) Отворення зборів і вибір президії, 2) Господарське положення українського хліборобського населення, 3) Справа комасації (лучба грунтів), мельорації злучені з підмогою Головного Товариства у Львові, 4) Внески і запити. — За Філію „Сільського Господаря" в Комарні: Гр. Тершаковець голова, Е. Черник секретар.

Загальні Збори

Кооперативи „Український Театр" у Львові відбудуться дня 12-го травня н. р. в год. 9-ій рано, в салі Т-ва „Бесіда", вул. Рутовського 22, з таким порядком дня: 1) Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів, 2) Звіт Управи Кооперативи і предложення білансу, 3) Розділ зиску, 4) Вибір 2-х членів і одного заступника, 5) Зміна статута, 6) Евентуалія. — На випадок браку комплєту предбаченого статутом, Загальні Збори відбудуться дня 10-го червня н. р. о тій самій годині і в тім самім льокалі, без огляду на кількість учасників, з тим самим порядком дня. — Надзірна Рада Кооперативи „Український Театр". 2033 1—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.